

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

імені І. І. МЕЧНИКОВА

Факультет журналістики, реклами та видавничої справи

Кафедра журналістики, реклами та медіакомунікацій

**РОБОТА ЖУРНАЛІСТА В СУДІ:
ПРИНЦИПИ СУДОВОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ**

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ТА ЗАВДАННЯ
ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ
ПЕРШОГО (БАКАЛАВРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ
СПЕЦІАЛЬНОСТІ 061/С7 «ЖУРНАЛІСТИКА»

Одеса
Видавець С. Л. Назарчук
2025

УДК 07-051:[340.6:070](072)
P584

Укладач:

Іщенко О. С. – старший викладач кафедри журналістики, реклами та медіакомунікацій факультету журналістики, реклами та видавничої справи ОНУ імені І. І. Мечникова.

Рецензенти:

Іванова О. А. – доктор наук із соціальних комунікацій, професор, декан факультету журналістики, реклами та видавничої справи ОНУ імені І. І. Мечникова;

Клейменова С. М. – кандидат юридичних наук, доцент кафедри цивільно-правових дисциплін ОНУ імені І. І. Мечникова.

Рекомендовано до друку

*Вченою радою факультету журналістики, реклами та видавничої справи
Одеського національного університету імені І. І. Мечникова
Протокол № 3 від 27.11.2025 р.*

Робота журналіста в суді: принципи судової журналістики :
P584 метод. вказівки та завдання до практ. занять для здобувачів першого (бакалавр.) рівня вищ. освіти спец. 061/С7 «Журналістика» / уклад. О. С. Іщенко. Одеса : Видавець С. Л. Назарчук, 2025. – 28 с.

Методичні вказівки та завдання до практичних робіт з навчальної дисципліни «Робота журналіста в суді: принципи судової журналістики» спрямовані на ознайомлення зі стандартами взаємодії судів і медіа, особливостями роботи журналіста під час судових засідань, принципами висвітлення судових процесів у ЗМІ, а також на аналіз та створення власних журналістських матеріалів на судову проблематику.

Методичні вказівки та завдання до практичних занять містять мету та завдання курсу, зміст навчальної дисципліни, завдання для практичних занять, завдання для періодичного контролю, питання для самоконтролю та розподіл балів, які отримують здобувачі під час виконання завдань. З метою полегшення самостійного вивчення дисципліни наведено список рекомендованої літератури. Видання призначено для здобувачів вищої освіти очної (денної) та заочної форм навчання, які навчаються за спеціальністю 061/С7 «Журналістика», освітньо-професійної програми «Журналістика».

УДК 07-051:[340.6:070](072)

© Одеський національний університет
імені І. І. Мечникова, 2025
© Іщенко О. С., укладання, 2025

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	6
ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ.....	9
ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПЕРІОДИЧНОГО КОНТРОЛЮ 1 (ПІДГОТОВКА ТА ПРЕЗЕНТАЦІЯ ВЛАСНОГО ЖУРНАЛІСТСЬКОГО МАТЕРІАЛУ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ПЕРЕГЛЯДУ СУДОВОЇ СПРАВИ).....	14
ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПЕРІОДИЧНОГО КОНТРОЛЮ 2 (ПІДГОТОВКА ТА ПРЕЗЕНТАЦІЯ ОГЛЯДУ ЗМІ НА ТЕМУ «РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУДУ ТА СУДДІВ В УКРАЇНСЬКИХ ЗМІ»).....	15
ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ	16
ФОРМИ КОНТРОЛЮ Й МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ (У Т. Ч. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ).....	21
РОЗПОДІЛ БАЛІВ.....	23
ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	24
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	26

ВСТУП

Дисципліна «Робота журналіста в суді: принципи судової журналістики» входить до циклу дисциплін вільного вибору професійної підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» освітньо-професійної програми «Журналістика», яка готує здобувачів до подальшої роботи над створенням власних інформаційних продуктів при вивченні циклу професійних практичних дисциплін. Форма підсумкового контролю – *залік*.

Основна підготовка здобувачів здійснюється на лекційних та практичних заняттях, але певною мірою вона орієнтована на самостійну роботу здобувачів очної (денної) та заочної форм навчання. Під час викладання дисципліни використовуються методи навчання: словесні (кейс-стаді, пояснення, бесіда); наочні (мультимедійні презентації); практичні роботи з виготовлення журналістських матеріалів.

Мета навчальної дисципліни: сформувати у здобувачів фахові навички створення текстів з судової проблематики, а також надати цілісне уявлення про специфіку та особливості роботи журналіста під час судових засідань; навчити здобувачів обирати зручні формати для представлення авторського продукту в ЗМІ.

Завдання навчальної дисципліни:

- ознайомлення здобувачів із демократичними стандартами взаємодії судів та ЗМІ;
- формування навичок роботи журналіста над судовою проблематикою;
- формування навичок роботи з фактами та деталями;
- навчити правильно висвітлювати судову тематику;
- дати уявлення про основні принципи роботи журналіста в суді.

Програму укладено відповідно до вимог кредитно-модульної системи організації навчання у вищих закладах освіти. Визначено змістові модулі курсу, сформульовано завдання для самостійної роботи здобувачів, розроблено шкалу оцінювання навчальних досягнень здобувачів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен

знати:

роль та місце журналіста під час судових засідань; завдання та мету роботи журналіста в межах судової проблематики; специфіку написання матеріалів на судову тематику.

вміти:

застосовувати професійні навички при написанні матеріалів; працювати з різними джерелами інформації; аналізувати та оцінювати матеріали опубліковані в ЗМІ; розкривати актуальні теми в межах судової проблематики.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин, що становить 3 кредити ЄКТС.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

Демократичні основи комунікації між судом та ЗМІ.

Робота журналістів у залі суду

ТЕМА 1. Засади судової журналістики. Форми судового розгляду та досвід журналістів-практиків

Основні принципи судової журналістики. Двадцять заповідей відносин зі ЗМІ. Закритий судовий розгляд. Публічність судової справи. Досвід зарубіжних країн. Приклади матеріалів ЗМІ.

ТЕМА 2. Участь журналістів у судових слуханнях. Доступ до судових рішень та матеріалів справи

Доступ до судових засідань під час розгляду адміністративних справ. Доступ до судових засідань під час розгляду кримінальних справ. Доступ до судових засідань під час розгляду цивільних справ. Доступ до судових засідань під час розгляду справ про адміністративні правопорушення. Доступ до судових засідань під час розгляду господарських справ. Особливості оприлюднення судових рішень. Порядок отримання копії рішення суду. Використання персональних даних. Доступ до матеріалів судових справ.

ТЕМА 3. Робота журналіста з Єдиним державним реєстром судових рішень. Запит на отримання інформації від суду

Знайомство з інтерфейсом сайту. Правила користування сайтом. Пошук інформації. Зразки заяв на отримання публічної інформації. Правила оформлення електронного запиту. Правила заповнення заяв у паперовому вигляді.

ТЕМА 4. Фото-та відеозйомка в залі суду

Фіксація інформації за допомогою фото. Фотозйомка поза межами залу суду. Фотозйомка під час адміністративного судочинства. Фотозйомка

під час цивільного судочинства. Фотозйомка під час кримінального судочинства. Фотозйомка під час розгляду справ про господарські та адміністративні правопорушення. Фіксація інформації за допомогою відео. Відеозйомка поза межами залу суду. Відеозйомка під час адміністративного судочинства. Відеозйомка під час цивільного судочинства. Відеозйомка під час кримінального судочинства. Відеозйомка під час розгляду справ про господарські та адміністративні правопорушення.

ТЕМА 5. Медіа та учасники судового провадження. Безпосереднє спілкування журналістів із суддями. Інтерв'ю з суддями

Спілкування журналістів з учасниками процесу. Державна таємниця. Стандарти під час спілкування журналіста з учасниками суду. Поради щодо належної поведінки журналіста під час спілкування з представниками судочинства. Планування інтерв'ю. Підготовка до інтерв'ю. Проведення інтерв'ю. Експрес- інтерв'ю.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

Правові аспекти та ризики судової журналістики при висвітленні матеріалів про діяльність судових органів

ТЕМА 6. Висвітлення журналістами тем на судову тематику. Професійні обов'язки журналістів під час висвітлення судових процесів

Роль та місце журналістських стандартів. Частота висвітлення тем на судову тематику. Контекст висвітлення. Вживання некоректної термінології. Етичні стандарти висвітлення судової проблематики. Свобода висловлювань. Інтереси моралі.

ТЕМА 7. Загальні рекомендації для журналістів що отримали судовий позов. Презумпція невинуватості

Дифамаційні позови. Головні фактори захисту журналістів від позову.
Правила висвітлення судових процесів. Порухення презумпції
невинуватості журналістами. Порухення презумпції невинуватості
суддями.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

Демократичні основи комунікації між судом та ЗМІ.

Робота журналістів у залі суду

ТЕМА 1. Засади судової журналістики.

Форми судового розгляду та досвід журналістів-практиків

Практичне заняття 1

Завдання 1. Наведіть один приклад матеріалу в українських або зарубіжних ЗМІ, де журналіст висвітлює справу, яка слухається в закритому судовому засіданні. Дайте відповідь на запитання: на вашу думку, чи достатньою є кількість аргументів, яку наводить журналіст для того, щоб об'єктивно її представити в медіапросторі? Чи дотримано принципи судової журналістики?

Завдання 2. Поміркуйте над тим, як слід діяти журналісту, щоб не порушити Закон України «Про доступ до публічної інформації» і принципи судової журналістики при висвітленні судових справ у ситуації, коли під час відкритого судового засідання була отримана конфіденційна інформація про учасників процесу. Свою відповідь обґрунтуйте.

ТЕМА 2. Участь журналістів у судових слуханнях.

Доступ до судових рішень та матеріалів справи

Практичне заняття 2

Завдання 1. Уявіть, що ви журналіст, який знаходиться в залі судового провадження, якому доручили написати матеріал про цю судову справу. Перегляньте запис судового засідання на порталі Вищого антикорупційного суду (Судове засідання за обвинуваченням народного депутата у зловживанні впливом справа №991/4071/22) та напишіть план до свого майбутнього матеріалу «із залу суду». Необхідно вказати жанр, в якому буде реалізовано публікацію, основну мету та ідею матеріалу,

джерельну базу. Запропонуйте власні варіанти інтригуючого, проблемного та інформаційного заголовків.

Завдання 2. Аргументуйте позицію «за» та позицію «проти», наводячи конкретні приклади в дискусійному питанні: чи є обмеження доступу до матеріалів справи виправданим втручанням у свободу інформації?

ТЕМА 3. Робота журналіста з Єдиним державним

реєстром судових рішень. Запит на отримання інформації від суду

Практичне заняття 3

Завдання 1. Ознайомтеся з сайтом Єдиного державного реєстру судових рішень. Оберіть одну резонансну справу, зберіть усю необхідну інформацію про неї та скористайтеся пошуком в ЄДРСР з метою виявлення стану розгляду цієї справи. Презентуйте результати.

Посилання на сайт: <https://reyestr.court.gov.ua/>.

Завдання 2. Ознайомтеся зі зразками заяв (електронними та паперовими) щодо отримання публічної інформації від органів судової влади. Оберіть будь-яку справу (на вибір здобувачів) та складіть запит на отримання інформації щодо обраної вами судової справи.

ТЕМА 4. Фото-та відеозйомка в залі суду

Практичне заняття 4

Завдання 1. Прочитайте матеріал «У Полтаві суддя заборонив знімати в суді адвоката, яка погрожувала поголити журналістку» та дайте відповідь на запитання: хто з учасників судового провадження (суддя чи журналіст) порушує законодавство та етичний кодекс? Відповідь аргументуйте.

Посилання на матеріал: URL:

<https://detector.media/community/article/118896/2016-09-19-u-poltavi-suddya-zaboronyv-znimaty-v-sudi-advokata-yaka-pogrozhuvala-pogolyty-zhurnalistku/>

Завдання 2. Наведіть приклад ситуації/матеріалу, в якому журналісту заборонялося фотографувати в залі суду без поважних причин.

Завдання 3. Складіть письмовий запит до суду для отримання дозволу на знімання судового провадження в залі суду. У запиті необхідно аргументувати з якою метою ви як журналісти будете здійснювати фото- або відеозйомку.

ТЕМА 5. Медіа та учасники судового провадження.

Безпосереднє спілкування журналістів із суддями. Інтерв'ю з суддями
Практичне заняття 5

Завдання 1. Наведіть приклад матеріалу, в якому журналіст дотримався балансу думок та неупередженого ставлення до кожного учасника судового провадження. Свою відповідь аргументуйте.

Завдання 2. Ознайомтесь із запропонованою ситуацією:
Журналіст працював над журналістським розслідуванням справи щодо підробки диплому про вищу освіту в одному з ВНЗ. За версією журналіста та згідно з документами, особа була переведена до ВНЗ за підробною довідкою з неіснуючого навчального закладу. Було розпочато кримінальне провадження про злочин з боку обвинуваченої та посадових осіб університету. При цьому журналіст не називав своє джерело інформації. У рамках розслідування цієї кримінальної справи слідчим було подано клопотання про тимчасовий доступ до речей і документів, які вдалося отримати журналісту. Клопотання було судом задоволено, слідчий отримав копії відповідних документів від представника медіа.

Дайте відповідь на запитання: 1) у даному випадку, чи мав право журналіст не надавати слідству інформацію про те, звідки йому відомі деталі справи? Відповідь аргументуйте. 2) Як би ви вчинили на місці журналіста, якими б законами керувалися?

Завдання 3. Продивіться інтерв'ю Голови Верховного Суду Всеволода Князева в ефірі телемарафону «Єдині новини» від 2022 року та складіть 5 додаткових запитань до нього, в контексті розмови.

Посилання на інтерв'ю:

URL: <https://court.gov.ua/press/interview/1291017/>

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

Правові аспекти та ризики судової журналістики при висвітленні матеріалів про діяльність судових органів

ТЕМА 6. Висвітлення журналістами тем на судову тематику.

Професійні обов'язки журналістів під час висвітлення судових процесів

Практичне заняття 6

Завдання 1. Наведіть приклад матеріалу, в якому, на вашу думку, автор порушив етичний кодекс журналіста при висвітленні судової тематики. Обґрунтуйте відповідь.

Завдання 2. Проаналізуйте інтерв'ю з суддею «"Маленький принц" замість тюрми: суддя з Одеси спонукає злочинців читати книги» та вкажіть чи дотримувався журналіст основних принципів судової журналістики. Які стандарти, на вашу думку, були порушені? Відповідь обґрунтуйте.

Посилання на матеріал:

URL: <https://suspihne.media/odesa/544107-malenkij-princ-zamist-turmi-sudda-z-odesi-sponukaе-zlocinciv-citati-knigi/>.

ТЕМА 7. Загальні рекомендації для журналістів, що отримали судовий позов. Презумпція невинуватості

Практичне заняття 7

Завдання 1. Знайдіть приклад ситуації або матеріалу, коли на журналіста було подано позов через оприлюднення недостовірної інформації в контексті висвітлення судової тематики. Запропонуйте шляхи вирішення знайденої вами ситуації.

Завдання 2. Опираючись на загальні рекомендації для журналістів, які отримали судовий позов, дайте відповідь на запитання: Чи погоджуєтесь ви з цими рекомендаціями? Як, на ваш погляд, можна або скоротити, або розширити цей список. Запропонуйте власні 3 рекомендації для журналістів, які отримали судовий позов.

Завдання 3. Наведіть 2 приклади матеріалів в українських ЗМІ, в яких журналіст порушив презумпцію невинуватості. Свою відповідь обґрунтуйте.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПЕРІОДИЧНОГО КОНТРОЛЮ 1
(ПІДГОТОВКА ТА ПРЕЗЕНТАЦІЯ ВЛАСНОГО
ЖУРНАЛІСТСЬКОГО МАТЕРІАЛУ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ОНЛАЙН
ПЕРЕГЛЯДУ СУДОВОЇ СПРАВИ)

На основі онлайн перегляду судової справи, яка була запропонована викладачем, здобувачі пишуть власний матеріал «із залу суду».

Журналістський матеріал необхідно написати відповідно до наступних критеріїв:

- 1) використати потенціал інформаційних та/або аналітичних жанрів;
- 2) придумати виразний заголовок;
- 3) написати чіткий лід;
- 4) дотримання журналістських стандартів;
- 5) вживання коректної термінології;
- 6) уникання перекручення фактів;
- 7) висвітлення актуальності та суспільного інтересу справи;
- 8) дотримання обсягу та оформлення матеріалу відповідно до вимог обраного жанру.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПЕРІОДИЧНОГО КОНТРОЛЮ 2
(ПІДГОТОВКА ТА ПРЕЗЕНТАЦІЯ ОГЛЯДУ ЗМІ НА ТЕМУ
«РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУДУ ТА СУДДІВ
В УКРАЇНСЬКИХ ЗМІ»)

Здобувачам необхідно підготувати огляд ЗМІ на тему «Репрезентація діяльності суду та суддів в українських ЗМІ». Для цього потрібно керуватися наступними критеріями:

1. Обрати щонайменше три онлайн-видання (всеукраїнські/регіональні/закордонні).
2. Встановити хронологічні межі (не більше ніж 2 тижні).
3. Визначити жанри в яких найчастіше пишуться матеріали (інформаційні (новина, звіт, інтерв'ю, репортаж); аналітичні (огляд, стаття, журналістське розслідування); публіцистичні (нарис, фейлетон, памфлет тощо)).
4. Визначити тональність висвітлення матеріалів (позитивна/нейтральна/негативна).
5. Постановка проблеми, основна ідея публікації.
6. Фокус уваги журналістів у матеріалах, джерела інформації.
7. Дотримання журналістських стандартів та принципів судової журналістики.
8. Наявність мови ворожнечі.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

Демократичні основи комунікації між судом та ЗМІ.

Робота журналістів у залі суду

ТЕМА 1. Засади судової журналістики. Форми судового розгляду та досвід журналістів-практиків. *Підготовка до практичного заняття. Опрацювання рекомендованої літератури:*

1. Андрійчук М. Т., Андрійчук Т. С. Взаємодія мас-медіа та органів державної влади : навч. посіб. / М. Т. Андрійчук, Т. С. Андрійчук. КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. 114 с.

2. Волянська О. В., Підкуркова І. В. Особливості взаємодії судів та ЗМІ в умовах демократії. Вісник Національної юридичної академії імені Ярослава Мудрого. Серія : Філософія, філософія права, політологія, соціологія. 2020. Т. 4. № 47. С. 144 – 154.

3. Іщенко О. Репрезентація діяльності суду в українських ЗМІ. Діалог : Медіастудії. Одеса: Видавець С. Л. Назарчук. 2024. Вип. 30. URL: <http://dms.onu.edu.ua/article/view/318422/315441>.

4. Права людини та мас-медіа в Україні : збірник конспектів лекцій [Тексти] / Авт. кол. – За ред. Виртосу І., Шендеровського К. Київ : Інститут журналістики КНУ ім. Тараса Шевченка. 2018. 260 с.

ТЕМА 2. Участь журналістів у судових слуханнях. Доступ до судових рішень та матеріалів справи. *Підготовка до практичного заняття. Опрацювання рекомендованої літератури:*

1. Андрійчук М. Т., Андрійчук Т. С. Взаємодія мас-медіа та органів державної влади : навч. посіб. / М. Т. Андрійчук, Т. С. Андрійчук. КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. 114 с.

2. Закон України «Про доступ до публічної інформації» від 13.01.2011 № 2939-VI. *Офіційний портал Верховної ради України* : Законодавство. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text>.

3. Іщенко О. Репрезентація діяльності суду в українських ЗМІ. *Діалог : Медіастудії*. Одеса: Видавець С. Л. Назарчук. 2024. Вип. 30. URL: <http://dms.onu.edu.ua/article/view/318422/315441>.

4. Приступенко Т. О. Взаємовідносини засобів масової інформації та судової гілки влади в контексті права на інформацію. *Електронна бібліотека Інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. URL: <http://journlib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1374>.

ТЕМА 3. Робота журналіста з Єдиним державним реєстром судових рішень. Запит на отримання інформації від суду. Підготовка до практичного заняття. Опрацювання рекомендованої літератури:

1. Волянська О. В., Підкуркова І. В. Особливості взаємодії судів та ЗМІ в умовах демократії. *Вісник Національної юридичної академії імені Ярослава Мудрого*. Серія : Філософія, філософія права, політологія, соціологія. 2020. Т. 4. № 47. С. 144 – 154.

2. Закон України «Про доступ до публічної інформації» від 13.01.2011 № 2939-VI. *Офіційний портал Верховної ради України* : Законодавство. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text>.

3. Опришко Л., Панкратова Л. Основи судової журналістики : посібн. Київ, 2016. 152 с. URL: https://newjustice.org.ua/wp-content/uploads/2018/05/Courts_and_media_journalists_manual_2016_Ukr1.pdf.

4. Приступенко Т. О. Взаємовідносини засобів масової інформації та судової гілки влади в контексті права на інформацію. *Електронна бібліотека Інституту журналістики Київського національного*

університету імені Тараса Шевченка. URL:
<http://journlib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1374>.

ТЕМА 4. Фото-та відеозйомка в залі суду. Підготовка до практичного заняття. Опрацювання рекомендованої літератури:

1. Волянська О. В., Підкуркова І. В. Особливості взаємодії судів та ЗМІ в умовах демократії. Вісник Національної юридичної академії імені Ярослава Мудрого. Серія : Філософія, філософія права, політологія, соціологія. 2020. Т. 4. № 47. С. 144 – 154.

2. Вон Д., Петрова Н., Філіпенко Д., Мухін Ю., Солдатенко І., Земляной В. Зв'язки із громадськістю в судах : навчально-практичний посібник для суддів і працівників апарату судів /Автор. Колектив : Вон Д., Петрова Н., Філіпенко Д., Мухін Ю., Солдатенко І., Земляной В. Київ : ТОВ «Друкарня «Бізнесполіграф», 2015. 232 с.

3. Іщенко О. Репрезентація діяльності суду в українських ЗМІ. Діалог : Медіастудії. Одеса: Видавець С. Л. Назарчук. 2024. Вип. 30. URL:
<http://dms.onu.edu.ua/article/view/318422/315441>.

4. Опришко Л., Панкратова Л. Основи судової журналістики : посібн. Київ, 2016. 152 с. URL: https://newjustice.org.ua/wp-content/uploads/2018/05/Courts_and_media_journalists_manual_2016_Ukr1.pdf

ТЕМА 5. Медіа та учасники судового провадження. Безпосереднє спілкування журналістів із суддями. Інтерв'ю з суддями. Підготовка до практичного заняття. Опрацювання рекомендованої літератури:

1. Волянська О. В., Підкуркова І. В. Особливості взаємодії судів та ЗМІ в умовах демократії. Вісник Національної юридичної академії імені Ярослава Мудрого. Серія : Філософія, філософія права, політологія, соціологія. 2020. Т. 4. № 47. С. 144 – 154.

2. Іщенко О. Репрезентація діяльності суду в українських ЗМІ. *Діалог : Медіастудії*. Одеса: Видавець С. Л. Назарчук. 2024. Вип. 30. URL: <http://dms.onu.edu.ua/article/view/318422/315441>.

3. Опришко Л., Панкратова Л. Основи судової журналістики : посібн. Київ, 2016. 152 с. URL: https://newjustice.org.ua/wp-content/uploads/2018/05/Courts_and_media_journalists_manual_2016_Ukr1.pdf.

4. Судді і журналісти: чи є спосіб порозумітися. *Детектор медіа*. 22.01.2020. URL: <https://detector.media/withoutsection/article/174113/2020-01-22-suddi-i-zhurnalisty-chy-ie-sposib-porozumitysya>.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

Правові аспекти та ризики судової журналістики при висвітленні матеріалів про діяльність судових органів

ТЕМА 6. Висвітлення журналістами тем на судову тематику. Професійні обов'язки журналістів під час висвітлення судових процесів. *Підготовка до практичного заняття. Опрацювання рекомендованої літератури:*

1. Іщенко О. Репрезентація діяльності суду в українських ЗМІ. *Діалог : Медіастудії*. Одеса: Видавець С. Л. Назарчук. 2024. Вип. 30. URL: <http://dms.onu.edu.ua/article/view/318422/315441>.

2. Опришко Л., Панкратова Л. Основи судової журналістики : посібн. Київ, 2016. 152 с. URL: https://newjustice.org.ua/wp-content/uploads/2018/05/Courts_and_media_journalists_manual_2016_Ukr1.pdf.

3. Приступенко Т. О. Взаємовідносини засобів масової інформації та судової гілки влади в контексті права на інформацію. *Електронна бібліотека Інституту журналістики Київського національного*

університету імені Тараса Шевченка. URL:
<http://journlib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1374>.

4. Штопенко А. Війна, правосуддя, медіа. Що журналістам треба знати про судові процеси. *Медіамейкер*. 19.04.2024. URL:
<https://mediamaker.me/shho-zhurnalistam-treba-znaty-prosudovi-proczesy-9043/>.

ТЕМА 7. Загальні рекомендації для журналістів, що отримали судовий позов. Презумпція невинуватості. Підготовка до практичного заняття. Опрацювання рекомендованої літератури:

1. Андрійчук М. Т., Андрійчук Т. С. Взаємодія мас-медіа та органів державної влади : навч. посіб. / М. Т. Андрійчук, Т. С. Андрійчук. КІІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КІІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. 114 с.

2. Волянська О. В., Підкуркова І. В. Особливості взаємодії судів та ЗМІ в умовах демократії. Вісник Національної юридичної академії імені Ярослава Мудрого. Серія : Філософія, філософія права, політологія, соціологія. 2020. Т. 4. № 47. С. 144 – 154.

3. Іщенко О. Репрезентація діяльності суду в українських ЗМІ. Діалог : Медіастудії. Одеса: Видавець С. Л. Назарчук. 2024. Вип. 30. URL:
<http://dms.onu.edu.ua/article/view/318422/315441>.

4. Положення про взаємодію судів із засобами масової інформації та журналістами : вебсайт.
URL:<https://kl.zt.court.gov.ua/sud0609/zmi/poloz123/>.

ФОРМИ КОНТРОЛЮ Й МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ (У Т. Ч. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ)

Форма контролю – залік.

Методи поточного контролю: захист здобувачами результатів практичних робіт.

Методи періодичного контролю 1: оцінювання творчих завдань, що полягають у підготовці авторського журналістського матеріалу за результатами онлайн перегляду судової справи.

Методи періодичного контролю 2: оцінювання творчих завдань, що полягають у підготовці огляду ЗМІ на тему: «Репрезентація діяльності суду та суддів в українських ЗМІ».

Результати вивчення дисципліни підсумовуються викладачем за сумою накопичених балів під час різних форм контролю, за цими результатами викладач виставляє залік.

Критерії оцінювання результатів навчання. Результати академічної успішності здобувачів виставляються у вигляді оцінки за національною шкалою, 100-бальною та шкалою ЄКТС.

Оцінка за національною шкалою	Теоретична підготовка	Практична підготовка
	Здобувач освіти	
Відмінно	У повному обсязі володіє навчальним матеріалом, розуміється на технології підготовки конкретних матеріалів. Здобувач самостійно виявляє причинно-наслідкові зв'язки, вільно оперує методологією.	Самостійно виконує завдання, що передбачено навчальною програмою; виражено та ґрунтовно підходить до реалізації поставлених завдань; демонструє творчий та

		креативний підхід до написання матеріалу.
Добре	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом; при представленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, але здобувач здатен самостійно виконувати стандартні завдання.	Рухається у правильному напрямку щодо вибору теми та реалізації завдань; має стійкі навички виконання завдання.
Задовільно	Частково володіє навчальним матеріалом виконання завдань стикається з певними ускладненнями у своїй роботі.	Може використовувати знання в стандартних ситуаціях, виникають труднощі при формулюванні принципів тез та висновків.
Незадовільно з можливістю повторного складання	Фрагментарно володіє навчальним матеріалом; під час виконання завдань допускає серйозні помилки, має недостатні навички аналізу та синтезу віднайдені інформації.	Недостатньо розкриває тему в межах тексту, правильно виконує лише деякі завдання практичного характеру.
Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Не володіє навчальним матеріалом.	Виконує лише елементи завдання, постійно потребує допомоги викладача.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ

	Поточний та періодичний контроль			Сума балів
Змістовий модуль № 1	Змістовий модуль № 2	Періодичний контроль 1	Періодичний контроль 2	
50	20	15	15	100

Види навчальної роботи	Бали за 1 заняття	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовий модуль 1			
Виконання і захист практичних робіт	10	5	0-50
Періодичний контроль 1 (<i>написання авторського журналістського матеріалу за результатами онлайн перегляду судової справи</i>)	15		0-15
Усього за змістовим модулем 1			0-65
Змістовий модуль 2			
Виконання і захист практичних робіт	10	2	0-20
Періодичний контроль 2 (<i>написання огляду ЗМІ на тему: «Репрезентація діяльності суду та суддів в українських ЗМІ»</i>)	15		0-15
Усього за змістовим модулем 2			0-35
Підсумкова сума балів			0-100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	Відмінно	зараховано
85-89	B	Добре	
75-84	C		
70-74	D		
60-69	E	Задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Двадцять заповідей відносин суду зі ЗМІ.
2. Основні принципи судової журналістики.
3. Принцип «Інформування громадськості через ЗМІ».
4. Принцип «Надання свободи інформації ЗМІ».
5. Принцип «Допомога засобам масової інформації у висвітленні процесів».
6. Принцип «Доступ журналістів».
7. Доступ журналістів до залу судових засідань під час розгляду кримінальних справ.
8. Доступ журналістів до залу судових засідань під час розгляду цивільних справ.
9. Доступ журналістів до залу судових засідань під час розгляду адміністративних справ.
10. Публічність судового процесу.
11. Фото- та відеозйомка в залах суду.
12. Фото- та відеозйомка поза межами залу суду.
13. Особливості оприлюднення судових рішень.
14. Доступ журналістів до матеріалів справи.
15. Інтерв'ювання суддів.
16. Планування та проведення інтерв'ю.
17. Спеціальні поради щодо поведінки під час телевізійного інтерв'ю.
18. Спеціальні поради щодо поведінки під час раптового інтерв'ю.
19. Порухення презумпції невинуватості журналістами.
20. Правові ризики судової журналістики.
21. Демократичні стандарти взаємодії представників ЗМІ та судів.
22. Стандарти під час спілкування журналіста з учасниками суду.
23. Головні фактори захисту журналістів від позову.

24. Загальні рекомендації для журналістів, які отримали судовий позов
25. Правила висвітлення судових процесів.
26. Дифамаційні позови у фокусі ЗМІ.
27. Десять базових компонентів відносин і співпраці суддів США зі ЗМІ.
28. Суперечності на які мають зважати журналісти при висвітленні судових справ.
29. Проблеми, що виникають в процесі розгляду резонансних справ.
30. Інформаційні та/або аналітичні матеріали для преси.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Андрійчук М. Т., Андрійчук Т. С. Взаємодія мас-медіа та органів державної влади : навч. посіб. / М. Т. Андрійчук, Т. С. Андрійчук. КПП ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2018. 114 с.

2. Волянська О. В., Підкуркова І. В. Особливості взаємодії судів та ЗМІ в умовах демократії. Вісник Національної юридичної академії імені Ярослава Мудрого. Серія : Філософія, філософія права, політологія, соціологія. 2020. Т. 4. № 47. С. 144 – 154.

3. Іщенко О. Репрезентація діяльності суду в українських ЗМІ. Діалог : Медіастудії. Одеса: Видавець С. Л. Назарчук. 2024. Вип. 30. URL: <http://dms.onu.edu.ua/article/view/318422/315441>.

4. Права людини та мас-медіа в Україні : збірник конспектів лекцій [Тексти] / Авт. кол. – За ред. Виртосу І., Шендеровського К. Київ : Інститут журналістики КНУ ім. Тараса Шевченка, 2018. 260 с.

Додаткова

5. Братущак О. «Хтось хропе». Як медіа висвітлюють роботу судів. *Інститут масової інформації*. 2021. URL: <https://imi.org.ua/monitorings/htos-hrope-yak-media-vysvitlyuyut-robotu-sudiv-i38178>.

6. Вон Д., Петрова Н., Філіпенко Д., Мухін Ю., Солдатенко І., Земляной В. Зв'язки із громадськістю в судах : навчально-практичний посібник для суддів і працівників апарату судів /Автор. Колектив : Вон Д., Петрова Н., Філіпенко Д., Мухін Ю., Солдатенко І., Земляной В. Київ : ТОВ «Друкарня «Бізнесполіграф», 2015. 232 с.

7. Опришко Л., Панкратова Л. Основи судової журналістики : посібн. Київ, 2016. 152 с. URL: https://newjustice.org.ua/wpcontent/uploads/2018/05/Courts_and_media_journalists_manual_2016_Ukr1.pdf.

8. Приступенко Т. О. Взаємовідносини засобів масової інформації та судової гілки влади в контексті права на інформацію. *Електронна бібліотека Інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка.* URL: <http://journlib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1374>.

9. Судді і журналісти: чи є спосіб порозумітися. *Детектор медіа.* 22.01.2020. URL: <https://detector.media/withoutsection/article/174113/2020-01-22-suddi-i-zhurnalisty-chy-ie-sposib-porozumitysya/>.

10. Штопенко А. Війна, правосуддя, медіа. Що журналістам треба знати про судові процеси. *Медіамейкер.* 19.04.2024. URL: <https://mediamaker.me/shho-zhurnalistam-treba-znaty-prosudovi-proczesy-9043/>.

Електронні інформаційні ресурси

1. Закон України «Про доступ до публічної інформації» від 13.01.2011 № 2939-VI. *Офіційний портал Верховної ради України :* Законодавство. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text>.

2. Положення про взаємодію судів із засобами масової інформації та журналістами : вебсайт. URL: <https://kl.zt.court.gov.ua/sud0609/zmi/poloz123/>.

3. Порядок взаємодії Верховного Суду з представниками медіа : вебсайт. URL: <https://supreme.court.gov.ua/supreme/pres-centr/vzaemodiya/>.

Навчальне видання

**РОБОТА ЖУРНАЛІСТА В СУДІ:
ПРИНЦИПИ СУДОВОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ**

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ТА ЗАВДАННЯ
ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ
ПЕРШОГО (БАКАЛАВРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ
СПЕЦІАЛЬНОСТІ 061/С7 «ЖУРНАЛІСТИКА»

Укладач:

Іщенко Олена Сергіївна

Підп. до друку 28.11.2025. Формат 60x90/16

Обсяг 1,63 ум. друк. арк.

Папір офсетний. Гарнітура «Times New Roman»

Наклад 100 пр. Зам. № 053/25.

Видавець і виготовлювач

С. Л. Назарчук

Україна, 65009, м. Одеса, вул. Фонтанська дорога, 10

Тел.: 050 905 23 77. E-mail: selen_odessa@ukr.net

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

ДК № 7024 від 23.12.2019 р.